

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ТА ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ФАКТОРИ СТІЙКОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

Юлія Михайлівна Стасюк

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6644-8658>

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Дніпро

Інноваційний розвиток та трансфер технологій є невід'ємною частиною сучасного суспільства. Їх розвиток вимагає вирішення багатьох проблем, але надає значні можливості для створення нових продуктів, покращення якості життя та розвитку економіки. Для успішного інноваційного розвитку необхідно сприяти співпраці між науковими установами, промисловими підприємствами та урядовими органами, а також використовувати сучасні технології для підвищення ефективності процесів трансферу технологій. Тільки таким шляхом можна досягти стійкого інноваційного розвитку та покращення якості життя людей [1, 2].

Інновації відіграють надзвичайно важливу роль у сучасному світі та мають значний вплив на економіку [6]. Вони є необхідним фактором для досягнення економічного зростання, підвищення продуктивності та конкурентоспроможності; сприяють розвитку нових галузей, стимулюють інвестиції та підприємництво, змінюють структуру економіки та покращують якість життя людей. На ефективність інноваційних процесів впливають когнітивний стиль менеджерів [11, 12]. Тому, розуміння та підтримка інноваційних процесів є важливим завданням для країн, що мають бажання розвиватися та досягти сталого економічного прогресу [5]. Ось кілька ключових аспектів, що вказують на їхню роль і значення:

1. Стимулювання економічного зростання: Інновації є двигуном економічного розвитку, оскільки вони сприяють виникненню нових галузей та створенню нових робочих місць. Інноваційні компанії і підприємства, що запроваджують нові технології та процеси, мають конкурентну перевагу і забезпечують зростання ВВП країни.

2. Підвищення продуктивності: Інновації допомагають вдосконалити виробничі процеси, впровадити автоматизацію та раціоналізацію, що призводить до збільшення продуктивності праці. Це сприяє зниженню витрат на виробництво, підвищенню якості товарів та послуг, а також покращенню конкурентоспроможності.

3. Стимулювання інвестицій та підприємництва: Інноваційні проекти привертають інвестиції, оскільки вони мають потенціал для високих прибутків та розвитку. Інновації також стимулюють підприємництво та сприяють з'явленню нових підприємств та стартапів, що

веде до диверсифікації економіки та зміцнення бізнес-екосистеми.

4. Зміна структури економіки: Інновації дозволяють переорієнтувати економіку від традиційних виробничих секторів до більш високотехнологічних та знаннями заснованих галузей. Це допомагає країнам розширити свою спеціалізацію та зайняти більш вигідні позиції на світових ринках.

5. Покращення якості життя: Інновації приводять до розробки нових продуктів та послуг, які поліпшують якість життя людей. Наприклад, медичні інновації можуть покращити діагностику та лікування хвороб, технологічні інновації можуть забезпечити енергоефективність та сталість довкілля, а інформаційні інновації допомагають полегшити доступ до знань та комунікації.

Трансфер технологій відіграє важливу роль у забезпеченні інноваційного розвитку. Він включає передачу технологічних знань, ноу-хау, патентів та навичок між організаціями, секторами та країнами; він допомагає поширювати інновації, залучати зовнішні знання, стимулювати співпрацю та взаємодію, розвивати міжнародний ринок та підвищувати конкурентоспроможність [7]. Трансфер технологій є важливим інструментом для країн, організацій та підприємств, які прагнуть досягти інноваційного розвитку та стати успішними в глобальному економічному середовищі.

Розглянемо основні переваги участі країни у трансфері технологій:

1. Поширення технологій інноваційних галузей: Трансфер технологій дозволяє поширювати інновації з передових галузей, де вони вже успішно застосовуються, до інших галузей, що ще не мають доступу до цих технологій. Це сприяє прискоренню інноваційного процесу та створенню нових можливостей для розвитку.

2. Залучення зовнішніх знань та досвіду: Трансфер технологій дозволяє організаціям залучати зовнішні знання, досвід та кращі практики. Це може бути особливо корисно для розвитку країн або підприємств, які не мають достатнього рівня внутрішніх науково-технічних ресурсів. Трансфер технологій дозволяє їм ефективно використовувати зовнішні ресурси для стимулювання інноваційного розвитку.

3. Посилення співпраці та взаємодії: Трансфер технологій сприяє співпраці між науковими установами, бізнесом та іншими зацікавленими сторонами. Це створює платформу для обміну знаннями, ідеями та ресурсами, що сприяє інноваційному розвитку. Такі партнерства допомагають знаходити нові рішення, розробляти спільні проекти та реалізовувати інновації в практичну діяльність.

4. Розвиток міжнародного ринку та глобальної конкурентоспроможності: Трансфер технологій дозволяє ефективно використовувати технології, які вже були розроблені в інших країнах, забезпечує

доступ до нових ринків та збільшує можливості для експорту.

5. Розвиток людського капіталу: Трансфер технологій включає передачу навичок, навчання та підвищення кваліфікації. Це сприяє розвитку людського капіталу та створенню висококваліфікованої робочої сили, що впливає на інноваційний потенціал та конкурентоспроможність країн [10].

Інноваційний розвиток та трансфер технологій стикаються з рядом проблем і викликів, які можуть уповільнювати їх ефективність і успішність. Нижче розглянемо найбільш поширені з них:

- Недостатнє фінансування: Інновації та трансфер технологій вимагають значних інвестицій, які не завжди доступні для всіх організацій і країн. Недостатнє фінансування може ускладнювати розробку та комерціалізацію нових технологій, обмежувати можливості трансферу та обміну знаннями;

- Брак інфраструктури та ресурсів: Успішний трансфер технологій потребує наявності відповідної інфраструктури та ресурсів. Це можуть бути наукові дослідження, лабораторії, кваліфіковані кадри, правова база та інші ресурси, які допомагають забезпечити ефективний трансфер технологій. Брак таких ресурсів може ускладнювати процес трансферу;

- Юридичні та інтелектуальні власність: Захист інтелектуальної власності та вирішення юридичних питань є складним завданням у контексті трансферу технологій. Відсутність чіткого регулювання та неправильне вирішення питань щодо власності та ліцензування можуть створювати перешкоди для передачі технологій;

- Культурні та організаційні перешкоди: Різні культури та організаційні структури можуть ускладнювати комунікацію, співпрацю та обмін знаннями між організаціями та країнами. Відмінності у цінностях, підходах до ризиків та прийнятті рішень можуть впливати на процес трансферу технологій [3, 4];

- Технологічні бар'єри: Деякі технології можуть бути складними для передачі через їх високу складність, конфіденційність або потребу в спеціалізованому обладнанні. Технологічні бар'єри можуть ускладнювати процес трансферу та вимагати додаткових зусиль.

Вирішення цих проблем і викликів вимагає спільних зусиль від урядів, бізнесу, наукових установ та міжнародних організацій. Необхідно створювати сприятливу інноваційну екосистему, залучати інвестиції в дослідження та розвиток, розробляти належну інфраструктуру та сприяти співпраці та обміну знаннями. Такі заходи можуть сприяти подоланню проблем і викликів інноваційного розвитку та трансферу технологій.

Використання сучасних технологій, таких як штучний інтелект

(ШІ), блокчейн, Інтернет речей (ІоТ) та інші, може відігравати важливу роль у поліпшенні процесів інноваційного розвитку та трансферу технологій [8, 9].

Штучний інтелект може використовуватись для аналізу великого обсягу даних, виявлення тенденцій і патернів, прогнозування ринкових потреб та ідентифікації нових можливостей для інновацій. Він може допомогти автоматизувати процеси дослідження та розвитку, прискорити процес прийняття рішень та покращити якість прогнозів.

Блокчейн може забезпечити безпеку, надійність та прозорість при передачі технологій. Він може використовуватись для створення цифрових доказів авторства, ліцензування технологій та контролю за їх використанням. Блокчейн також дозволяє створювати децентралізовані платформи для співпраці, обміну знаннями та фінансування інноваційних проєктів.

Інтернет речей може покращити моніторинг та збір даних в реальному часі, що сприяє швидшому виявленню проблем та можливостей для інновацій. Він може допомогти встановити зв'язок між фізичними об'єктами та цифровими системами, що сприяє автоматизації процесів, оптимізації виробництва та покращенню якості продукції.

Віртуальна реальність (VR) та Розширена реальність (AR) можуть бути використані для моделювання та візуалізації нових продуктів та технологій. Вони дозволяють взаємодіяти з віртуальними прототипами, тестувати їх ефективність та вдосконалювати їх перед фізичним виробництвом.

Використання хмарних сервісів (Cloud-технології) дозволяє легко обмінюватись даними, співпрацювати та зберігати великі обсяги інформації. Це сприяє швидкому доступу до необхідних даних та знань, сприяє ефективній комунікації та співпраці між учасниками процесу трансферу технологій.

Ці технології можуть покращити ефективність, швидкість та якість процесів інноваційного розвитку та трансферу технологій. Вони сприяють створенню більш сприятливого середовища для співпраці, обміну знаннями та комерціалізації нових ідей і технологій. Проте, їх впровадження також вимагає вирішення питань щодо безпеки, конфіденційності та регуляції для забезпечення успішного застосування в контексті інноваційного розвитку та трансферу технологій.

Посилання

1. Апальков С.С. та ін. Глобальна економіка: актуальні проблеми та вектори розвитку: монографія. Дніпро: ПП «Ліра ЛТД». 2021. 426 с.
2. Джусов О.А. та ін. Інноваційний розвиток світової економіки:

інвестиційний аспект: монографія. Донецьк: Юго-Восток, 2009. 278с.

3. Крупський О.П., Стасюк Ю. М., Щипанова О. В. Досвід Німеччини у формуванні професійної культури менеджера. Особистість у просторі культури: матеріали IV Севастопольського Міжнародного науково-практичного симпозиуму 28 вересня 2012 р. / за ред. Г.О. Балла, О.Б. Бовть. Севастополь, 2012. С. 82–84.

4. Крупський О.П., Стасюк Ю.М. Економічна культура як фактор інноваційного розвитку економіки країни. *Інноваційна економіка*. 2012. №9. С.56-60.

5. Мешко Н.П., Сазонець О.М., Джусов О.А. Стратегії високотехнологічного розвитку в умовах глобалізації: національний та корпоративний аспекти: моногр. / ред.: Н.П. Мешко; Дніпропетр. нац. ун-т ім. О. Гончара. Донецьк: Юго-Восток, 2012. 470 с.

6. Притикіна О. Л., Стасюк Ю. М., Щипанова О. В. Інноваційна політика України та інтеграція до ЄС. *Фінанси України*. 2005. №. 5. С. 36-43.

7. Стасюк Ю. М. Моделі міжнародного трансферу технологій. *Вісник ДНУ. Серія: світове господарство і міжнародні економічні відносини*. 2012. №. 4. С. 217-225.

8. Mikelsone E., Spilbergs A., Segers J.-P. Benefits of Web-based Idea Management System Application. *European Journal of Management Issues*. 2021. Vol. 29(3). P. 151-161. <https://doi.org/10.15421/192115>.

9. Ilmi Z., Wijaya A., Kasuma J., Darma D. C. The crowdsourcing data for innovation: Does it Matter? *European Journal of Management Issues*. 2020. Vol. 28(1-2), P. 3-12. <https://doi.org/10.15421/192001>

10. Krasnikova N. O., Dzyad O. V., Mihaylenko O. G., Hrechyn K. O. Management of the process of formation and realization of competitive advantages of the Visegrad Four countries in the European market of ICT services. *European Journal of Management Issues*. 2020. Vol.28(1-2). P. 25-33. <https://doi.org/10.15421/192003>

11. Krupskyi O., Redko V. The Influence Of The Employee' Cognitive Working Style On The Emotional Labor Outcomes In Tourism Firms. *Вестник Киевського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2017. Т. 6. №. 195. С. 11-18. <https://doi.org/10.17721/1728-2667.2017/195-6/2>

12. Zayed N. M. et al. Utilization of Knowledge Management as Business Resilience Strategy for Microentrepreneurs in Post-COVID-19 Economy. *Sustainability*. 2022. Vol. 14. №. 23. P. 15789. <https://doi.org/10.3390/su142315789>.